

NVE
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Att.: Ragnhild Stokker

DERES REF./DATO:
201911759-3

VÅR REF.:
201200634

STED/DATO:
Oslo, 01.03.2021

POSTADRESSE
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 729

REVISJON AV KONSESJONSVILKÅR FOR REGULERINGEN AV RAUVATN MED ILDGRUBFOSSEN KRAFTVERK I RANA KOMMUNE

NVE har åpnet revisjonssak for reguleringen av Rauvatn med Ildgrubfossen kraftverk. Helgeland Kraft, som konsesjonær, er bedt om å utarbeide et revisjonsdokument hvor de svarer på spørsmål om Tverråga. NVE ser det ikke som unaturlig at Helgeland Kraft ber Statkraft om å bidra til å svare på spørsmålene siden krav om minstevannføring nedstrøms Ildgrubfossen kraftverk og krav om minstevannføring fra Tverrvatnet henger nært sammen.

Helgeland Kraft har videresendt noen av NVE sine spørsmål til Statkraft, og Statkraft svarer på spørsmålene i dette brevet. Statkraft har ikke fått detaljert informasjon om miljøverdiene i Tverråga, og vi ønsker derfor å komme tilbake til saken når vi har oversikt over totaliteten i Bjerka-Plura-reguleringen og Tverrågavassdraget.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Dag Smedbold
Regiondirektør

Brevet er elektronisk godkjent og trenger ingen signatur

Vedlegg: Statkrafts svar på Helgeland Kraft sine spørsmål

Innledning

Statkraft støtter formålet med vilkårsrevisjonene og stiller seg positive til miljøforbedringer der samfunnsnyttien overstiger kostnadene. Det er viktig at det blir tatt helhetlige avveininger mellom miljøhensyn og konsekvensene for den samfunnsnyttien vannkraften leverer i form av regulerbar og klimavennlig kraft og flomdempingsevne.

NVE gjennomfører vilkårsrevisjon av Bjerka-Plura-reguleringen hvor Statkraft er konsesjonær, og Ranavassdraget er et sentralt element i den revisjonen. Siden Tverråga er en del av Ranavassdraget, er det en fordel, som NVE påpeker, at vilkårsrevisjon Rauvatn med Ildgrubfossen kraftverk gjennomføres parallelt med Bjerka-Plura for å få en mest mulig samlet vurdering av vassdraget og dermed sikre at de rette tiltakene settes inn på rett sted.

Et eventuelt minstevannføringskrav i Tverråga nedstrøms utløpet av Ildgrubfossen kraftverk må vurderes i reguleringen av Rauvatn m.v., og Statkraft forutsetter at Helgeland Kraft vil disponere egne vannressurser best mulig for å oppfylle et slikt krav.

Helgeland Kraft opplyser at det er mange hytter og betydelige interesser knyttet til friluftsliv i områdene rundt Rauvatn. Disse interessene ønsker høy vannstand av hensyn til landskap og båtbruk. Lignende interesser er også knyttet til Tverrvatn. Høy vannstand i Rauvatn og minstevannføring nedstrøms Ildgrubfossen kraftverk er motstridende krav, og kravene må gis prioritering dersom begge blir aktuelle.

Statkrafts svar på spørsmål

Statkraft har fått oversendt NVEs brev om åpning av revisjon av reguleringen av Rauvatn m.v. samt fått en presentasjon av foreløpige vurderinger og utredninger fra Helgeland Kraft. Helgeland Kraft har engasjert Sweco til utføre undersøkelser i Tverråga samt utarbeide en miljørapport om vassdraget. Statkraft har ikke fått tilgang til rapporten, og vi tar derfor forbehold om at vi ikke kjenner til alle detaljene når vi besvarer spørsmålene under.

Hva vil opprettholdelse av vannføring(er) i Tverråga som beskrevet ovenfor innebære av redusert kraftproduksjon?

Helgeland Kraft og Sweco oppgir 0,75 m³/s som nødvendig vannføring nedstrøms utløpet av Ildgrubfossen kraftverk. Helgeland Kraft oppgir at de ikke vil kunne opprettholde en så høy vannføring i alle tilsigsår, og må da ha etterfylling fra Tverrvatnet.

Helgeland Kraft oppgir at de trenger et fast vannslipp på 312 l/s fra Tverrvatn i perioden 1. oktober - 1. mai. Det tilsvarer 5,7 Mm³/år og er mer vann enn det er tilgjengelig i systemet, spesielt i tørre år. Lokaltilsiget til Tverrvatn er mindre enn 300 l/s om vinteren i 75 % av værårene. Det er ikke mulig å bidra med et vannslipp på det nivået Helgeland Kraft oppgir som nødvendig, og et slik krav vil i liten grad bidra i de tørreste periodene da man vil tappe tomt Tverrvatn og kun ha resttilsig tilgjengelig når behovet er størst.

Statkraft har også simulert Tverråga-systemet og modellert det slik at Tverrvatn kun brukes som en tørrårssikring. Statkraft forutsetter da at Helgeland Kraft disponerer egne vannressurser med tanke på kravet og bruker Rauvatn for å slippe nødvendig mengde vann i så stor utstrekning som mulig. Ifølge våre simuleringer oppfylles vannføringskravet i nesten alle værår bortsett fra i en tørr uke i det tørreste scenarioet. Tapping fra Tverrvatn varierer i en slik løsning fra 0,1-2,2 Mm³/år med et gjennomsnitt på 0,8 Mm³/år. Selv med aktiv bruk av reguleringen i begge magasinene til dette formålet vil det være utfordrende å tilfredsstille kravet i de tørreste årene.

Det er grunn til å poengtere at Statkraft pumper vann fra Tverrvatn inn på overføringstunellen som går fra Kalvatn til Akersvatn, og vannet nyttes i Rana kraftverk. Rana kraftverk har om lag 2,5 gang høyere energiekvivalent enn Ildgrubfossen kraftverk.

Hvordan kan slipp av minstevannføring i Tverråga løses, rent teknisk, og hva vil dette koste?

Hvis Statkraft skal tappe fra Tverrvatn, må dette gjøres fra sperreterskel i utløpet av Tverrvatnet via tapperør/ventil til Rauvatn. Løsningen vil da bli påvirket av vannstanden i Tverrvatn, samt at arrangementet må lages slik at det fungerer under alle værforhold. Ved tapping av en konstant mengde vil et tappeanlegg kreve et inntaksanlegg med ventilstyring.

Med forbehold om at det er relativt grunt fra dammen og til hovedmagasinet, må området kanaliseres ned til en fast kotehøyde. Det er store, grunne områder, blant annet rundt innløpsområdet, og Lillevatnet eksponeres og tørrlegges når magasinet ligger lavt. Terskelen mot Lillevatnet og sperreterskelen var etter det vi kjenner til, avsnørt som bekk fra Tverrvatnet ved naturlig vannstand. HRV i Tverrvatn er 500,6 moh., og naturlig vannstand ligger på 499,7 moh. Det kan bety at magasinkapasiteten fra Tverrvatn begrenses til under 1 meter, og tilgjengelig vannvolum er 1,33 Mm³. Isdekke i området kan begrense denne muligheten ytterligere. Dette må i så fall måles og utredes nærmere.

Figur 1. Tverrvatn. Sperreterskel/dam merket rødt.

Figur 2. Tverrvatn. Viser grunne områder fra Lillevatn til sperreterskel.